Master Negative Storage Number

OCI00065.10

Veselyi opovidach

Kiev

1888

Reel: 65 Title: 10

Author:

Title: Веселый Оповидачь

Place: Киев

Date: 1888

OCI00065.10

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
PRESERVATION OFFICE
CLEVELAND PUBLIC LIBRARY

RLG GREAT COLLECTIONS
MICROFILMING PROJECT, PHASE IV
JOHN G. WHITE CHAPBOOK COLLECTION

Master Negative Storage Number: OCI00065.10

Control Number: BGQ-2669
OCLC Number : 25403340
Call Number : W 381.59179J V631 no. 1
Title : Veselyi opovidach.
Imprint : Kiev : Izdanie S. I. Gomolinskago, 1888 (Kiev : Tip. G.T. Korchak-Novitskago)
Format : 68 p. ; 18 cm.
Note : Ukrainian in Russian script.
Note : Illustrated cover.
Subject : Ukrainian wit and humor.
Subject : Chapbooks, Ukrainian.

MICROFILMED BY
PRESERVATION RESOURCES (BETHLEHEM, PA)
On behalf of the
Preservation Office, Cleveland Public Library
Cleveland, Ohio, USA
Film Size: 35mm microfilm
Image Placement: IIB
Reduction Ratio: 8:1
Date filming began: 11/~/94
Camera Operator: AR

W 46

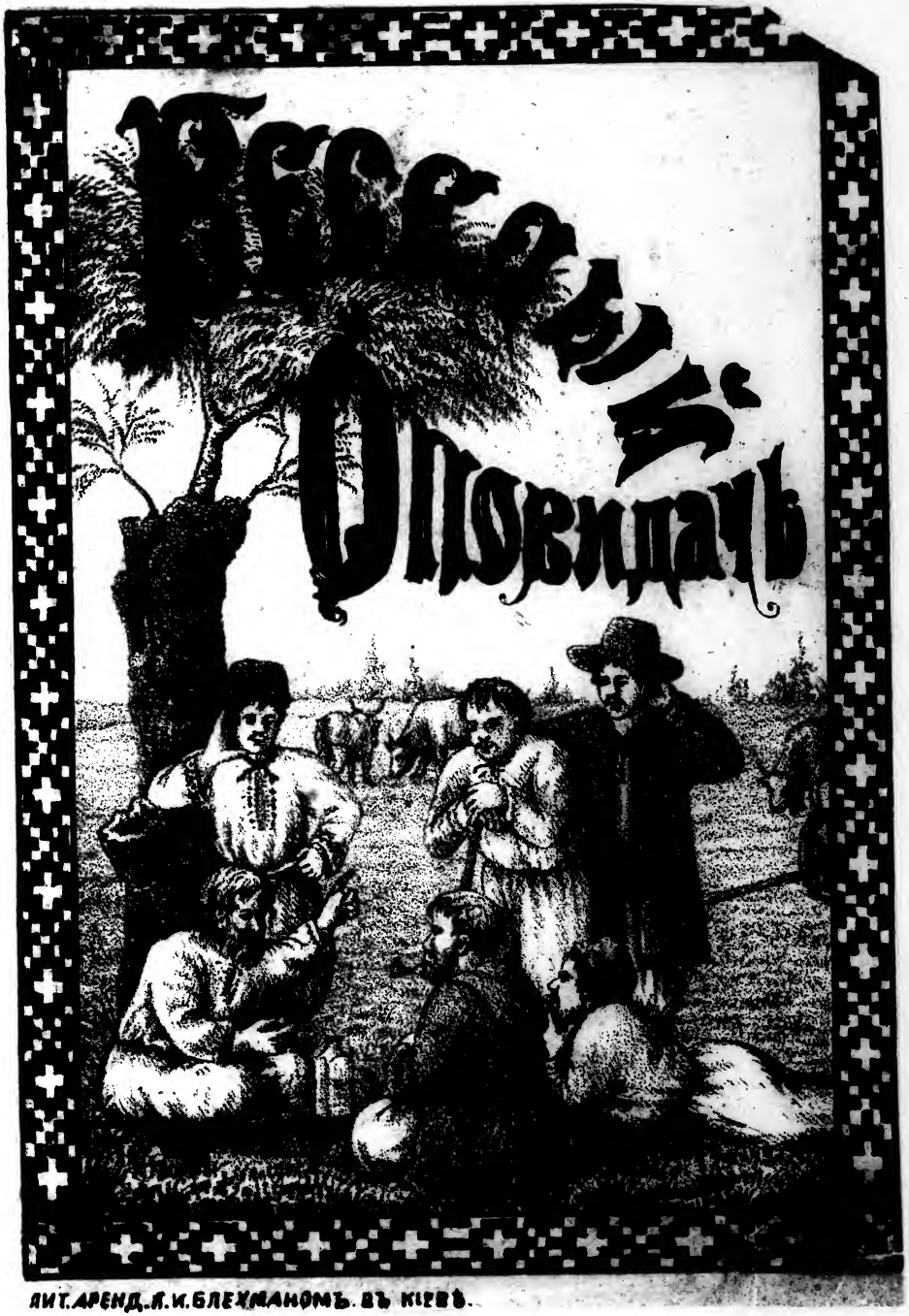

ЛИТ. АРЕНД. Я. И. БЛЕХМАНОМЪ. ВЪ КІЕВѢ.

ВЕСЁЛЫЙ

ОПОВЙДАЧЪ.

КІЕВЪ.
Тип. Г. Т. Корчакъ-Новицкаго, Михайл. ул., д. № 4.
1888.

Дозволено цензурою. Кіевъ, 29 Января 1888 года.

ВЕСЄЛЫЙ ОПОВѝДАЧЪ.

I.

Бувъ у батька та сынъ Грыцько. Отъ, Грыцько пишовъ на вулыцю, а злодій зализъ у коморю. Батько чуе, що тамъ щось стука, та й пытаетця:

— Це ты, Грыцько?
— Та вже-жъ не хто!
— Берешъ кожухъ?
— Та вже-жъ не що!
— Визьмы й сирякъ.
— Та вже-жъ не якъ!
— А може й куцыну?
— Та вже-жъ не покыну!

Оглядилыся у ранци батько зъ сыномъ—ажъ зосталыся воны такъ, що ничымъ и пальця обгорнуты. (Валк. у.).

II.

Хотивъ москаль по нашому навчытыся. Отъ нашъ братчыкъ и почавъ ёго вчыты:

— Слухай: Якъ ишовъ я у Полтаву, та найшовъ халяву, та пишовъ на вечорныци, та вдарывъ объ лаву—ось вамъ, дивчата, на славу!—Ну, кажы теперъ ты, москалю!

— Какъ шолъ я, малай, у Платаву, да нашолъ галянишшу, пашолъ на пасидѣлки да ударилъ абъ скамейкю: вотъ вамъ, дѣвки, на диваванье—та! (Харьк. у.).

III.

Ты, дивко, не вміешъ прясты.
— Дармà!
Ты не вміешъ и печи топыты
— Та дармà!
Ты не вміешъ и хаты выместы.
— Та дармà!
Ты не вміешъ и шыты.
— Та дармà-жъ, кажу!
Ты не вміешъ и танцюваты....
— А брешешъ!

IV.

Парубокъ-швець, що вчывсь у мисти, бувъ на сели на обиди. Сыдыть винъ, пышаетця—мовъ *мы, просвищенни*! Люде бачуть таке, то й не дывлятця на ёго. То винъ тоди до ихъ:

— Не вважайте, люде добри, що

я швець: говорить зо мною якъ зъ простымъ!

V.

Поклыкавъ хазяинъ за могорычъ до себе молотыты. Спершу силы выпыты.

— А хто, пытаетця винъ,—по чарци?

— Та хочъ и я! озываетця одынъ.

Выпывъ, покректавъ, утерся.

— А хто по другій?

— Та хочъ и по другій я!

— А хто по третій?

— Та чи по третій, то й по третій,—зновъ таки той же каже.

— А хто-жъ, будьте ласкави, завтра у тикъ?

— Та що-жъ це вы—каже той тоди до другыхъ—усе я, та я—а воны й мовчать! Я за себе сказавъ, а теперъ уже на мене дуже важко буде.

VI.

— Шыешъ, дивонько?

— Шыю.

— А пороты скоро будешъ?

— Та ось тилькы ныточку дошыты, то й поротыму.

VII.

— Що це ты, бабо, ополонькомъ исы?

— Та десь, пане, дить кирець занеслы.

VIII.

Чоловикъ заколовъ кабана, пораетця вже биля ёго въ хати, колы увиходыть цыганъ.

— Сала, пане-господарю... чи то пакъ, добрыдень!

— Добрыдень! сидайте у насъ.

— Ахъ, то-то истымемо, пане господарю!

— Истымемо, та не вси.

А цыганъ:

— А хиба васъ дома не буде?

IX.

— А чому вы, хлопци, не орете?

— Та, дядьку, свято...

— Яке свято?

— Чересло и лемишъ изнято.

X.

Идѐ баба на базарь. Йиде чоловикъ.

— Сидай, бабо, пидвезу тебе!

— Та николы, шыночку: иты треба.

XI.

У одному сели та оброть украдено. Якъ не шукалы—ніякъ не

моглы знайты злодія. И невелыка й штука та оброть, та досадно, що не знайдешъ. Отъ отаманъ и велыть зибратця усій громади. Зійшлысь.

— А що-жъ, чи вси тутъ, отаманъ пытаетця.

— Уси.

— И той тутъ, що обротьку вкравъ?

А злодій не вдержавсь та:

— Тутъ! каже.

Заразъ ёго и вхопылы!

XII.

Злодій зализъ у ночи до чоловика Савы красты сало, увирвався съ саломъ зъ бантыны та й гепнувся середъ синей. Сава почувъ та й пытаетця.

— А хто тамъ?

А злодій не дурный бувъ та—

— Саво, Саво! каже. Прыславъ тоби чортъ сало!

А Сава:

— Геть зъ нымъ! Я съ чортамы не братаюсь, то й сала ихъ не хочу.

— Ну, каже, колы не хочешъ, такъ двери одчыны та пидсобы вынесты сало.

То той сердега ще й пидсобывъ.

XIII.

Одного разу ксёндзъ казавъ казань (проповидь).

— Не выбывайтеся, каже, люде, бо за це пытымете вы смолу на тому свити.

Тилкы зъ костёлу, а одынъ дядько у крамныцю та:

— А дайте мени кавратку смолы.

Далы ёму, выпывъ одну—погано, але жъ не дуже; выпывъ другу, разсмакувавъ, та й каже:

— Що гирка, то гирка; що погана, то погана, а усе-жъ нема чого журытыся: якъ втягнетця чоловикъ, той те буде пыты.

XIV.

— А куды ты Мошку, йдешъ?
— А на війну-зъ иду.
— Та чого-жъ такъ пизно?
— То-зъ ницого, сце, двохъ-трехъ, зарубаю.
— А якъ тебе хто зарубае?
— А кому-зъ я сцо выненъ? За сцо-зъ мене быты?

XV.

Йидуть два добродіи зъ ярмарку. И якъ пъять верстовъ проихалы, такъ и одпочиты треба, бо якъ пъять верстовъ, то й коршма стоитъ. Отъ идуть и збалакалыся:

— А що, каже, якъ бы ёго зличыты, скилькы то верстовъ до неба?

— А Богъ ёго святый знае скилькы. Думка така що верстовъ съ пъять буде.

— Тю на тебе, куме? Та якъ-бы туды 5 верстовъ було, то тамъ-бы коршма стояла.

XVI.

Выпывъ подорожній чарку, выйнявъ перигъ и исть. Колы це заходыть у коршму ляхъ съ полювання—голодный и холодный. Выпывъ чарку, похожае по хати, та все на перигъ дывытця, а дали и и каже:

— Отъ у мене жиноча натура: якъ тилькы выпъю, такъ и схочу пырога.

А подорожній:

— А у мене така натура, що ніякъ не хочетця зъ ляхомъ дилытыся.

Колы це москаль у коршму—выпывъ чарку пидійшовъ до подорожнёго, та за перигъ:

— А дай-ка, братецъ, пирожка-та!

Уломывъ бильшу половину, тай побривъ соби.

XVII.

Жыдъ наймавъ наймычку:

— Ты зъ мене, каже, Галоцько, не багацько беры, бо въ мене не багацько дила.—А яке-жъ у васъ дило?—Отъ баць: встань ранкомъ, пидметы хату—та й сядь, вынесы смиття, тай сядь; подій коривъ—тай сядь; наносы воды—тай сядь; звары обидаты—тай сядь; знову попрыбирай у хати—тай сядь; спряды починкивъ двое—тай сядь...

И все та й сядь, та й сядь—и лику тымъ сиданнямъ нема.

— А якъ узе зробысъ, сцо я казавъ—обидаты. Страва тоби хо-

роса буде: цы зварысь картопли—юска твоя, раки — юска твоя, яйця—юска твоя... А сцо-зъ, хиба мало, якъ тры перемины на обидъ? Де-зъ бильше готують для наймытивъ? (Валк. у.).

XVIII.

Лытвынъ бывся зъ кымсь, та потимъ и росказувавъ:

— Винъ мене обухомъ, а я ёго лапцёмъ, лапцёмъ!...

Та що-жъ бы вы думалы? мене повезлы якъ пана, а винъ побигъ якъ собака!

XIX.

— Та й погано-жъ ты спиваешь, дивко!

— Еге, погано! Хочъ погано, такъ довго.

XX.

— Напувавъ ты коня?
— Напувавъ.
— А чомъ же въ ёго морда суха?
— А воды не доставъ.

XXI.

Послала жинка чоловика сметану продаваты. А винъ ласый бувъ, розвязавъ сметану, тай хотивъ исты. Волы смыкнулы, а сметана й розлылась. То винъ тоди:
— Отъ ты и думай черезъ бисовыхъ воливъ: теперъ ни до торгу, ни до жинкы! (Кролевецк. у.).

XXII.

— Ой, жинко, не здужаю! Якъ бы ты мини зварыла варенькивъ... Та не вары сорокъ, бо не взимъ,

а звары тридцять девъять, та велыкихъ... може бъ я ззивъ, та чы не одужавъ бы.

— Охъ, старый! Якъ я молодою бувала, то сорокъ варенykивъ зъйидала, а теперъ хамелю-хамелю— насылу пъятдесятъ умелю.

XXIII.

— Здоровъ, Тарасе!
— Хливъ плету.
— Боже поможы!
— На свыни.
— Але-жъ ты дурень!
— Спасыби!

XXIV.

— Оце пекла—бодай кативськихъ рукъ не втекла.

— Та цыть, дурный, тожъ твоя жинка!

— Ни, ничого! Якъ захолоне, то добрый буде.

XXV.

— Ижъ, кумасю, хлибъ хочъ позыченный!

— Та дарма, кумочку, мени ёго не виддаваты!

XXVI.

Бувъ соби коваль такый мудрый, що взявся лемиши чоловикови скувать, та багато зализа зопсувавъ, перепалывъ, бо не вмивъ робыты. Тоди й каже чоловикови:

— Ни, чоловиче, скую тоби сокыру.

— Та чи сокыру, той сокыру.

Куе, куе коваль,—не йде дило.

— Ни, каже, не сокыру, а серпъ.

— Колы серпъ, той серпъ.

А дали вже: Хай уже швайку!

Покувавъ ще.

— Краще я вже тоби шшыкъ зроблю.

Та росшикъ шматочокъ того, зализця, що одъ лемешивъ зостався, та въ воду—а воно пшъ!

— Отъ тоби, каже, й шшыкъ.

XXVII.

— Хто выненъ?

— Та, звисно, невистка.

— Та іи жъ и въ хати нема!

— Такъ плахта іи высыть.

XXVIII.

— Цыгане, твого батька піймалы.

— Де?

— У комори.

— Є, у комори! у комори хочъ кого, то піймаютъ. Вы ёго у степъ пустить, та й піймайте. (Павлогр. у.).

XXIX.

— Слипець, на млынець!
— Не хочу.
— На два!
— Не бачу.
— На тры!
— Въ торбу пры!

XXX.

— Якъ тебе звуть?
— Мыхайло!
— А робыты хочъ?
— Не хай-но!
— А борщу?
— Не хочу!
— А пырога?
— Хочъ бы й два!

XXXI.

Ходывъ ракъ симъ годъ по воду, та прыйшовь до дому, ставъ

черезъ поригъ перелазыты,—розлывъ та й каже:

— Оттакъ чортъ скору роботу бере!

XXXII.

— Бабо, де у васъ отаманъ жыве?

— Йидьте, серденько, навпростець, а тамъ жыве Андрій Швець, а тамъ—круто собъ—Кулына Вакуленкова: іи чоловика торикъ взялы у москали—а тамъ проваллячко, а за провалячкомъ—гулькъ по городу ходыть сыва кобыла, а на прызьби лежыть руда собака: ото, серденько, й отаманъ жыве.

XXXIII.

Цыганъ хлиборобови росказувавъ, скилькы ёму бидолашнёму роботы:

— Мени, каже, дуты!... куваты!... ухнали робыты!... на базарь носыты, хлибъ купуваты, дитей годуваты!... А тоби що?—Оры, мелы, ижъ!..

XXXIV.

— Чы бувъ на базари?
— Бувъ?
— Що жъ ты купывъ?
— Козу.
— Що давъ?
— Симъ кипъ!
— Де жъ вона?
— Та продавъ.
— А за скилькы?
— За пъять кипъ.
— На що жъ такъ багато втратывся?
— Ничого, що багато—абы свижа копійка.

XXXV.

— Чого ты, наймытку, такъ рано встаешъ?

— Та я то обуваннячкомъ, то одяганнячкомъ, та й надолу́жу.

XXXVI.

Ночувавъ перехидный салдатъ у бабы, а якъ ишовъ, то гуску вкравъ.

Наздоганяе ёго баба:

— Служба, пидожды!

— А что, бабушка, мнѣ скажешъ?

— Та гуску оддай.

— Ахъ, ты, Богъ мой! Это гуска развѣ? Экой я дуракъ! Возьми, бабка,— ей-ей думалъ, что это гусакъ!

XXXVII.

— Мошку, покрывъ-бы ты дахъ— затикае.

— Герсты, крыты дахъ! Та якъ его крыты, колы теперь дощъ иде?

— Та хто жъ каже, що теперъ? Ты тоди покрый, якъ дощу не буде.

— Герсты, крыты, дахъ, якъ дощу не буде! Та у мени тоди й безъ даха буде сухо.

XXXVIII.

Пытаетця панъ у жыда:

— Бувъ ты у Варшави?

— Ни, не бувъ.

— Дурень-же ты, що не бувъ! А у Парыжу бувъ?

— Ни, пане, небувъ.

— Дурень же ты, що не бувъ. А у Рыми?

— И тамъ, пане, не бувъ!

— Дурень-же ты, що не бувъ.

— Я й самъ, пане знаю, що дурень... Алежъ я и васъ запытаю: чы бувъ панъ тамъ, де я свою козу напуваю?

— Ни, не бувъ...

— Ну, герехтъ! А що жъ теперъ буде?

XXXIX.

Сыдыть москаль, насыпае порохъ. А стара баба зроду того дыва не бачыла, та й пытаетця:

— А що то, каже, служба?

— А это икра солдатская, бреше салдатъ. Съ энтово у насъ, бабка, выходятъ солдаты.

Тилькы москаль съ хаты, а баба:

— Постій же, бисивъ сыну! Не дамъ я вашій икри выпложуватыся!

Та якъ вхопыть той порохъ, та у пичь ёго. Якъ бухне винъ— такъ печи мовъ не було.

Отъ тоди баба:

— Чы не дыво-жъ зъ москалями? Въ икри ще москалыня, а дывысь, що выробляе.

XL.

Тягне москаль полотно съ тыну, крычыть баба. Стягъ, тоди:

— Пращай, бабка, зломъ не поминай!

Баба навздогинци, такъ кудыжъ его наздогнаты! Кляне ёго тоди баба:

— А нехай тебе, препоганый, перша пуля не мыне!

А солдатъ:

— Врешь, бабка,—добраво человѣка пуля не вазьмётъ.

— Та бодай ще ты й дзвона божого не почувъ!

А солдатъ:

— Что мнѣ, бабка, твой звонъ—эка невидаль! Лишь бы я во походѣ барабанъ слыхалъ.

— А що-бъ же ты зузули, такый-сякый; не почувъ.

— Вотъ! Мнѣ въ матушкѣ Россеи и одудъ запаётъ!

XLI.

Наймае цыганъ свого сына у наймы.

— Та винъ, каже, добра дытына, та тилькы одно зъ имъ лыхо—иноди исты не хоче. То вже прошу васъ: якъ що знаровыть часомъ, та исты не схоче—не жалуйте, прошу васъ, нагая на ёго. А робыты—вже чортъ зъ нымъ!—не сылуйте, паноче.

XLII.

Вертався панъ зъ загряныци, и стривае его гуменный на дорози.

— А що, Иване усе гараздъ дома?

— Та все гараздъ, пане. Одно тилькы...

— А що-жъ тамъ таке?

— Та ножыкъ, пане, вашъ складаный поламався.

— Ну, поламався, такъ поламався—що тамъ балакаты. Мабуть

хлопци гралысь та й поламалы.

— Та тилькы не гралыся, а гнидого коня билувалы.

— А съ чого-жъ то гнидый згынувъ?

— Та погналы у мисто по ликы, та й пидирвалы.

— По ликы! А хто-жъ хворый бувъ?

— Та пани не-здужалы...

— Пани? Що-жъ вона и довго не здужала?

— Та ни, пане, — усёго одынъ день, а другого дня одъ пожежи и Богу душу виддалы...

— Якъ, одъ пожежи?

— Та такъ пане—якъ зайнявся хливъ, то усе у пана выгорило—ничого не зосталося.

XLIII.

Гуляють люде у шынку, та й прычепылыся до жыда:

— Загáдуй, жыде, загадóкъ.

— Ну, той загадóкъ! жыдъ каже. А що-жъ буде, якъ нихто не вгадае?

— Та не журыся про те! Хто не вгада, то заплатыть по карбованцю.

— Ну, герсты! А що-жъ воно таке е, що у день чорніе, а у ночи биліе, а ранкомъ сыніе?

Думалы—думалы ни, не втнуть; довелось оддаваты по карбованцю.

— Ну, скажы-жъ, Мошку, що-жъ воно таке? пытаеця у жыда люде

А той: Герсты, що то таке? А я почимъ знаю!

— Е, такъ вертай гроши!

— А на що-жъ такъ! И я не вгадавъ—и я самъ соби виддаю карбованця.

XLIV.

— Та й солодкый же той сахарь!

— А ты хиба ивъ!

— Та мени росказувавъ цымбалыстый, а ему казавъ басыстый, що якъ воны гралы у жыдивъ весилля, то жыды илы,—и такый, каже солодкый, що ажъ страхъ!

XLV.

Лежыть цыганъ по обиди, тай миркуе:—Эхъ, каже, якъ на оцій кобыли одурю, та визьму барышъ, росторгуюся, то—чортъ ёго беры—куплю хату, та хазяйство заведу.

А диты: И корову купымо!

А цыганъ: А вже жъ купымо—прыведе намъ корова телятко, а те телятко....

— А я сяду верхы—сынъ каже—тай йиздытыму на теляткови.

Цыганъ якъ ускóчыть, якъ почне ёго чухраты нагаемъ:

— А не сидай! А не сидай!.. . бо спынку зломыщъ!

XLVI.

Зибралысь ихать у ярмарокъ чоловикъ та жинка, та й силы обидаты. И каже жинка:

— Ижъ ты, чоловиче, юшку, а я курку—абы швыдче.

— Добре!

Пообидалы.

— Ну, сидай-же ты, жинко, на воза, а я верхы,—абы швыдче.

Силы. Чоловикъ высмыкнувъ дугу та й гайда, а жинка зосталася:

— Оце-жъ тоби жинко — абы швыдче!

XLVII.

Ишовъ москаль на косовыцю. Иде и собачку съ собою веде.

— Москалю, куды йдешъ?

— Касить! веселенько каже.

— А собачку-жъ на що берешъ?

— Вотъ! Што самъ не исъѣмъ, то собачка исъѣсть.

Вертаетця косарь—ледви ногы волоче. Не гараздъ, мабуть, косылося.

— Москалю, косывъ?

— Касилъ, чотыкменя насилъ!—И голосу не одведе.

— А собачка-жъ де?

— Исъѣлъ! (Харьк. у.).

XLVIII.

Вернувся салдатъ на кватырю зъ муштры пизно и просыть йисты.

— Оттамъ, каже господыня, въ пичи у рынци, то вытягны самъ.

— Да я, можеть, перекину.

— Беры, беры — воно не розильетця.

Вытягъ москаль варенькы.

— Да какъ же ево ѣсть?—Та беры въ рукы, та й ижъ!

— А, какъ же оно прозываетця?

— Атъ, каже, жеры мовчкы сови!

Попоивъ москаль, ажъ пальчыкы облызавъ, та тоди:

— Хороши, бабка, твои жерымовчки—жаль только, что маловато!

XLIX.

Сивъ батько зъ двома сынамы обидаты у лиси.

Узялыся до гарячого борщу. Покуштувавъ одынъ сынъ—пече.

— Тай дубъ-же, каже.

И другый сынъ покуштувавъ—

— Та ще й зелененькый, каже.

А батько заслухавсь, про що воны балакають, та якъ сёрбоне тоди повнымъ ротомъ того борщу, якъ пидскочыть:

— А що-бъ же вы, сынкы, на тому дубови повыслы!

L.

— А скилькы ты, бабо, піймала горобцивъ?

— Оце, шынку, тилькы оцёго пійманю, та ще девъять зостанетця,— то й буде ажъ десять!

LI.

Йидуть зъ ярмарку.

— Тпру! Стій! Давай, жинко, грошы личыты! Кажы, куды подила?

— Та що тоби, чоловиче, такъ здалось, щобъ все трошы личыты! Ну отъ: копу за силь, копу на силь, та за копу солы купыла, та копу съ кумомъ пропылы—отъ и трошы вси!

— Танъ! А гей, волы!

LII.

Покралы коней, а ночлижане бачылы. Отъ ихъ на допытъ.

— Вы выннi? кажуть.

А воны:

— Не знаемо мы ничóго! Правда, що мы ходылы дѐ-що и гомонилы прò що, тилькы колы мы хочъ що, або або що, то нехай намъ чортъ знае що—отъ що, а не то-що! А вы кажете, щобъ мы тамъ що-що, або або-що!

LIII.

Якъ оженывся я, то давъ мени тесть у прыдане торбу зъ сѐма перегородками: на хлибъ и на выхлибъ, на пшоно й на выпшоно, на силь й на высиль....

Та давъ ище кобылу таку, що якъ положыты на визъ симъ мишкивъ порожнихъ, то зъ горы ще й бижыть!

LIV.

Ты, бисового сына дочка, по десять разивъ на день йисы! И хлиба тоби не настачышъ.

— Де-жъ таки по десять разивъ!
— Усёго по трычи!
— А зличы, сяка—така!
— Снидала—обидала,—разъ ила, полуднувала - пидвечиркувала—два ила, вечеряла-повечиркувала—три ила. Отъ и все!

LV.

У мене, каже цыганъ, тры сыны, та вси тры угадькы: якъ скаже одынъ, що буде дощъ, другый що снигъ, третій, що сонячно — якъ разъ который и вгада! (Ном.).

LVI.

— Чи добри, цыгане, бджолы?
— Хто ихъ зна, чы воны добри, чы ни! А що медъ,—то тяжко солодкый!

LVII.

Довелося бидному цыганови, що нигде й погритыся, а зима стояла люта. Загорнувся винъ у неретку (сить така), сыдыть, ухнали зубамы куе. А дали й каже, показуючы кризь очко:

— Се жъ то тутъ холодно, а якъ же воно тамъ!

LVIII.

Одынъ шляхтычъ, якъ не було никого въ костёли, молывся святому Антонію:

— Свенты Антони, чы дашъ, о цоць проше?

А тытарь, що назнарошкы сховався за вивтарь:

— Чого? каже.

— Пенендзы *), Свенты Антони!

---

*) Гроши.

— Не дамъ!
— Чему-жъ то, свенты Антони?
— Бось кепъ! (Бо ты дурень)
— Свенты Антони! дацъ не далесь, о цо просилемъ, а кпацъ не кпай: естемъ шляхцыцъ, мамъ шабле и своей сѣ кржывды помще! (Харьк. у.).

LIX.

Разъ ихавъ чоловикъ велыкымъ шляхомъ та произдывъ поузъ верству; коло верствы, значыть дорога була накочена, та якось винъ и зачепывся. Отъ ставъ тоди, чуха потылыцю и каже: „яка-жъ то тиснота, що ниде й возомъ проихаты!“

LX.

Прыйшовъ цыганъ до чоловика, тры дни ничого въ роти не було, симъя сыдыть голодна, а тамъ жинка хлибъ зъ печи выймае,

борщъ на прыпичку булькотыть... Цыганъ каже: „кыпы—кыпы, борщику, будемъ тебе йисты!“—, Будемъ йисты“, отказуе хозяйинъ, „та не вси“.

— „Хиба ты не хочешъ?“

Колы цыганча прыбигае: бачыть, на лави хлибъ паруе... а попросыть соромъ.

— „Идить“, „каже“, тату обидать.

— Обидайте соби самы, а я зъ добрымы людямы побалакаю.

Цыганча не йде, клыче вдруге, втрете. ... Якъ ухопыть цыганъ хлибъ, якъ шпурне имъ въ цыганча ...

— Ничымъ мени тебе, сяка-така дытыно!. , а цыганча за хлибъ, та до дому. (Ном).

LXI.

Пишовъ одынъ позычаты коза, а той, у кого винъ позычавъ, за-

митывъ уже ёго та й каже: „та я бъ тоби, сыну, давъ, та ты, орючы, якъ рубаешъ що, або прытесуешъ, то далеко дуже одъ вова одходышъ“.

— Е, ни, дядечку, і й Богу! що ни рубаю, то все до колеса.

— Тымъ то, якъ я тоби дававъ той разъ, то все обидьдя було порубано! Идыжъ соби та билышъ и не навертайся. (Полт. г.).

LXII.

Разъ ихалы два купци и заихалы на постоялый двиръ, а двиръ державъ чоловикъ простый. Позносылы ото воны зъ вова свои клунки и просять хазяйку, чи не можна достаты кавунивъ, та дынь.

— Чомъ не можна? Можна! каже хазяйка.

Отъ вона и пишла по кавуны, а хлопчыкъ рокивъ пъяты зостався

дома и давай ото крычаты, що маты не взяла ёго зъ собою, а хата поручъ зъ тіею де булы куици. О то винъ крычавъ, поки втомывсь, — замовкъ.

Отъ одынъ купець, бо имъ обрыдло, що воно крычыть, и каже:

— Ну, слава Богу, перестало!

А хлопчыкъ, почувшы:

— Еге, перестало! спочину, та зновъ буду! (Полт. г.).

LXIII.

Разъ обралы соби люде старшыну. Отъ и запышавсь новый старшына: зробывсь такый важный що й пидступыты до ёго страшно. Сыдыть якось новый старшына на ганку и бачыть, що хтось иде черезъ село. Погукнувъ старшына на своего небожа: бижы мерщій, та спытайся, що воно за птыця така иде черезъ мое село.

— Кынувся хлопець мыттю доганяты бижыть, та гука на проижжачого, щобъ пидождавъ. Стало. Пидбига хлопчыкъ.

— Чого тоби треба? пыта проижжачый.

— Та нашъ новый панъ-старшына звеливъ спытаты, що вы за птыця така тутъ идете?

— Скажы своему новому старшыни, озвавсь проижжачый, що и ты дурень, и старшына дурень.

Вернувся хлопець. Старшына пыта.

— А що?

— Та то якыйсь знакомый.

— Якъ?

— Та такъ: и васъ знае, и мене знае.

— Якъ же винъ знае?

— Та казавъ, що й вы дурень, и я дурень.

Замовкъ старшына. Зъ тыхъ поръ и цикависть ёго пройшла. (Катер. г.).

LXIV.

Обдилыла мачуха двохъ своихъ пасынкивъ кожного цилымъ пырижкомъ, а сынови ни одного не дала тай каже пасынкамъ

— А вы жъ дайте моему сынови хочъ по половынци.

LXV.

Була соби стара жинка; жыла вона у двійци зъ онукою, та не було у ныхъ ніякои худобыны, опричъ собакы, та крывобокои хатыны. Видувалы воны на свити бильшъ за линьками. Покы онука була мала, то баба ходыла на заробиткы, копала рину та риною й харчылась навить усю зиму. А це

онучка якъ дійшла до литъ, то й того не стала: зовсимъ стара линуетця. Клычуть у—осени люде копаты рипу, а вона й сама не пишла и онукы не пустыла.

— На що мени, каже, рица? Въ осены онучку замижъ виддамъ, собака здохне, а сама якъ небудь то у зятя, то у ридни пережыву зиму.

Але збигла й осинь, настала зима, а собака не здыха, и онукы нихто не бере замижъ, а харчивъ не стае.

Тилько зачуе було стара, що виконныцею витеръ стукае, то зразъ:

— Выйды лышень на двиръ, старосты прыйшлы.

Ажъ тамъ никого нема. Ждалы, ждалы, а тоди баба и каже:

— Ни зять онукы, ни чортъ собакы не бере! Хочъ бы вже якый діяволъ на рипу поклыкавъ.

LXVI.

Йиде чоловикъ шляхомъ, зъ торгу, а другый ёму назустричъ:

— Здоровъ!

— Здоровъ!

— А що?

— Бычка.

— А де?

— У базари.

— За скилькы?

— За симъ.

— Прощавай—собъ гей!

— Зъ Богомъ—гей! (Кіев. г.).

LXVII.

Купывъ чоловикъ дёхтю аждъ на тры злотыхъ, тай несе ёго вулыцею за мотузокъ, що прычепленый бува до мазныци. Ще не далеко видійшовъ винъ видъ крамныци, коды це той мотузокъ—трись! и увирвався; мазныця гепнула на землю и дёготь потикъ зъ

ней. Бида чоловикови! за остатни гроши купывъ, а тутъ така шкода! Давай винъ збираты той дёготь прыгорщамы. Де не взявся купчыкъ, ишовъ поузъ, та, поривняв шысь зъ нымъ, и давай лаятысь:

— Эхъ, ты, хахолъ! навонялъ здѣсь дёгтемъ!

— Еге, тоби винъ воня, озвавсь чоловикъ, бо ты грошей за ёго не платывъ, а я заплатывъ за ёго тры злотыхъ, то винъ мени пахне. (Катер. г.).

LXVIII.

Нанявъ чоловикъ цыгана сино косыть, и назначывъ ему цину, яка вже тамъ була и харчъ. Отъ той выйшовъ косыть, да и пролежавъ увесь день у лиси.

Надъ вечиръ прыйшовъ: —Уже скосывъ.

Отъ, повечерявъ, узявъ гроши,

та ще й просыть сала; а чоловикъ не дае; винъ и каже:

— Ну, не давъ ты сала, щобъ же твоя трава встала.

Колы пійде хозяйнъ на другый день—ажъ трава й стоить.

— Ото сучый цыганъ, щобъ було мени ёму вже той шматокъ сала дать.

LXIX.

То бувъ соби одынъ розбійныкъ съ хлопцемъ, та бачыть разъ—йдуть жыды. Отъ винъ и каже хлопцеви:

— Визьмы булаву, та перестринь тыхъ жыдивъ и скажы, щобъ гроши виддалы.

Хлопець пишовъ, ставъ на шляху, тай каже:

— А давайте грощи!

— Гырсте, яки грощи?

— Мини, каже, звелено щобъ вси виддалы.

А воно таке мале, хоць и зъ булавою на цлени—то жыды й не дывылтця.

А той розбійныкъ тымъ часомъ зайшовъ, та й ставъ за дубомъ, та выглянувъ звидтиль, и булаву свою отъ-таку здорову показуе, та й каже:

— Виддай, виддай ёму гроши!

Тоди вже жыды:—Ну оттакому козакови, то й гроши виддаты, а то—чортзнае кому!

LXX.

А то—у пана Потоцького буvъ козакъ Ива—и Потоцькый его дуже любывъ: куды, було, самъ йде, то вже й Ива зъ нымъ.

Прыйшлы именыны Потоцького. Ива прыходыть:

— Мое ошанованне, ясновельможный грапе!

— Мое ошанованне, Иво!

— Поздоровляю ясновельможного пана грана зъ именынами!

— Ну, спасыби, Иво, що не забувъ!

Вынисъ ёму дуката (три рубли) и даевъ.

— Ну, а твои именыны, Иво, колы? Я до тебе прыйду.

— И! що вы, ясновельможный пане, жартуете!

— Ни, Иво!... А що жъ ты мини дасы, якъ прыйду?

— Та въ мене, ясновельможный пане, ничого немае — що я вамъ дамъ?

— Э, вже жъ такъ: я тоби теперъ, а прыйду — ты мини повыненъ даты..

Отъ, Ива, соби думавъ, що Потоцькый жартуе; пишовъ соби, та й забувъ. Прыходыть той день, що сказавъ: Ивана тамъ якогось... Потоцькый прыходе.

Здоровъ, Иво, зъ именынамы будь здоровъ!

— Спасыби, ясновельможный пане!

Сивъ Потоцькый, балакае. Сыдивъ—сыдивъ,—не дае Иванъ.

— „Ну, що жъ ты, Иво, мини ничого не даешъ?“ Каже Потоцькый. „Ты—мий козакъ—прыйшовъ до мене, то я тоби давъ тры рубли!.. А я грапъ, ты повынень мини дать 15...“

— Де жъ я вамъ ихъ, ясновельможный пане, визьму?

— Де хочешъ, беры!

— Та въ мене нема, мылостывый пане!..

— Э, лайдакъ, галганъ! коды нема пьятнадцять рубливъ—верны мои тры!

Ива—ничого робыть—вернувъ. Потоцькый взявъ, и пишовъ додому.

LXXI.

Прыносыть жыдъ до Потоцького цетрыны и померанци: цы не купе ясновельможный панъ?

Узявъ Потоцькый тры штукы:

— Що тоби за ныхъ, жыде?

— По десять грошей, ясновельможный пане.

— Що?

— По десять грошей дасть ясновельмозный панъ....

— Гей, гукнувъ: поведы его, покажы ёму палацъ!

Козачокъ повивъ по палацу жыда. А тамъ палацъ—то такъ якъ та церква! По стинахъ патреты понапысувано....

Обводывъ козачокъ того жыда по всьому палацу, вернувся.

— А сцо зъ пеньозы, ясновельмозный граце?

— Що?! дурню, жыде!... А за вищо ты, ця виро, дывывся на палацъ?.. Зъ тебе слидуе пивъ рубля, а я зъ тебе тилькы трыдцять грошей взявъ.... пишовъ! Жены его!

Такъ жыда и прогналы

LXXII.

Потоцькый бувъ дуже справедлывый: вже що зробыть, то зробыть яку тамъ капость, а що справедлывый, то тань! не любывъ, шобъ даромъ ёго пропадало,—бо й скупый таки бувъ. Отъ и дае винъ своему льокаеви кожень день рубля на выно: де хочъ беры—пляшка шобъ ёму уже була до столу.

Тильны разъ обидавъ Потоцькый, та й недопывъ пивчарки: хотивъ вывирыти льокая. Сидае Потоцькый на другый день обидать; подае льокай ёму знову цилу пляшку. Глянувъ на ёго Потоцькый:

— А де вчорашне выно?

— Яке, ясновельможный пане?

— Якъ-яке? що вчора не выпывъ!

— Не було, ясновельможный пане!

— Якъ-то не було?! А, лайдакъ, гунцвотъ,—брешешъ!

— Тамъ тилькы на денци, ясновельможный пане, гуща зосталася... пивчарки...

— Подавай мини гущу, щобъ було пивчарки... подавай галганъ!

Льокай—ничого робыты—поставывъ ему за свои гроши ще пляшку. Потоцькый взявъ, оддывъ собы пивчарки, та й каже.

— На—це твое! мини твого, дурню, не треба!

И отдавъ ему назадъ цилу пляшку: „Та гляды, щобъ ты мини не плутавъ, дурню—не займавъ панського добра, а то я тебе батогамы одшмарую!

LXXIII.

У Потоцькыхъ лисы е й теперъ здорови, а тоди ще бильши булы. У его булы тамъ и лиснычи, и куренни. То звисно: панськый лисъ—крадуть, та й продаютъ.

Отъ довидався панъ Потоцькый, що такъ его лисы переводять! „Стій же, я вамъ дамъ!“ А льокай, що зъ нымъ издывъ, и пидслухавъ, та тымъ: Стережицця, каже, браця, бо Потоцькый дочувся, що лисъ продаете, то казавъ, що швыдко прыйде лиса оглядаты. Ти лиснычи, якъ почулы, мерщій позгромаджувалы свиже гилля, свижи пенькы снигомъ попрыкрывалы — и ждутъ уже Потоцького.

Колы пиднялася така хукга: свита не выдно — мете!... А въ лиси ажъ вые. Бачать: пидъиздыть якыйсь чоловикъ до куриня, — кобеняком напъявся, у простій одежыни. Злизъ съ санокъ, а ти заразъ и пизналы вже, що то самъ панъ Потоцькый, та й ничого...

— Здорови, люде добри, пустить коло васъ потритьця!

— Сидай, грійся, кажуть.

Отъ посидалы вси биля багаття, и панъ Потоцькый зъ нымы балакаютъ. Потоцькый и каже:

— Продайте, хлопци, мини дерева.

— Що? якъ то: панське добро, та щобъ мы продавалы?! такого доброго пана....

— Я вамъ, каже, и могорычу поставлю.

— Могорычъ, кажуть становы — выпъемо, а дерева не продамо; мы панського добра стережемо, якъ ока!

Вынявъ Потоцькый зъ саней боклагъ горилкы, такъ, може, видри въ дви, поставывъ. Сыдятъ, пьютъ.... То, бачъ, винъ хоче ихъ пидпоиты: самъ тамъ пивъчарки выпъе, а йхъ напуває.. Та мужыка одурышъ!

Попылы ту горилку; винъ усе такы лизе:

— Продайте, хлопци!

— Та разъ тоби, кажуть, сказано,

невиро, що панського добра не продамо безъ пана!

Винъ знову:

— А може бъ вы, хлопци продалы!..

— Гей, хлопци! гукнувъ атаманъ: а визьмить лышъ ёго—чого воно, оця невира сучѐнця?

Хлопци такъ и розипъялы Потоцького, та й давай шкварыть... Ушкварылы ёму, може, зъ пивсотни...

— Ото, щобъ ты не пидбывавъ добрыхъ людей на зле дило!.. Идь, та никому й не кажы!

Потоцькый знявся—поихавъ, та вже никому й не хвалитця, чого заробывъ.

Потимъ того збирае винъ усю свою службу. Зийшлыся вси. Отъ винъ велыть позвать:

— Позвить мини такого-то отамана и такыхъ-то лисныччыхъ!

Тыхъ клычуть, а у ныхъ уже й душа похолола..... „Оне буде“, думають.

Прыйшлы, поздіймалы шапкы:

— Здорови, ясновельможный пане! Чого ясновельможному грану насъ треба?

А Потоцькый поздоровкавсь зъ нымы, та й каже:

— Кажуть, що до васъ прыиздыло дерева зъ мого лису куповаты.

— Прыиздыло, ясновельможный пане, прыиздыло!

— Що жъ вы ёму сказалы?

— А що мы ёму сказалы, ясновельможный грапе? сказалы: не продамо: мы паньского добра стережемо, якъ ока!

— А винъ вамъ що?

— А що, ясновельможный грапе? Горилкою хотивъ напоить...

— А вы що?

— Горилку выпылы, а его батогамы выбылы!

— Ну добре, добре! такъ и треба панського добра стеретъ! Отъ же вамъ за те, хлопци, по дукату!

LXXIV.

— Цыгане, якои ты виры?

— А тоби якои треба?

LXXV.

— Якъ же мени знать, который мени годъ! Якъ родывсь то безъ памъяти бувъ; якъ рисъ, то розуму не мавъ, и якъ уже до розуму дійшовъ, то тоди-бъ то й личыть, та багацько литъ уплывло.

LXXVI.

Якъ бувъ я ще парубкомъ; а дидъ тоди ще невелычкимъ бувъ.

а батька ще на свити не було, то дидусь, було, пытаетця: „А що, будемъ, сыну робыты? зима холодна“. То я, було, дида, ражу: „Поидьмо“, кажу, „дидусю въ лисъ та нарубаемъ дровъ“.

„Поидьмо, такъ и поидьмо“.

А въ насъ бычечкы невелычки соби булы, такъ, можна на пригорщъ було взять. Поихалы въ лисъ. Дывлюсь, ажъ ломачча така велыка купа! Я стукъ сокырою въ те ломачче! а ведьмидь звидтиля, съ того ломаччя! Колы я въ те ломачча, ажъ шестеро яѣць. Якъ узялы мы зъ дидомъ, то дрюччамъ на визъ не скотылы, та вже я ледьви не ледьви въ шапку забравъ; таки велыки.

Отто прынисъ до дому. А въ насъ, якъ на те правда, свыня квоктала. Отъ я пидсыпавъ пидъ ту свыню, а вона и вылупыла мини

щисть воливъ, такъ якъ соколивъ. Тоди вже якъ узялы мы зъ дидомъ тымы воламы поле орать, та хлибъ сіять... да и вродыло жъ добре! Выйдемъ було зъ дидомъ на поле, то те чуже, а те не наше; то чуже, а то не наще.

Якъ узялы жъ мы женцивъ збирать, такъ, Боже мій мылостывый! що-то мы того женця зобралы! ажъ одну бабу. Якъ понажынала вона намъ кипъ... Боже мылостывый, скилькы кипъ!

А дидъ покійныкъ и пытаетця въ мене: „Де жъ мы, каже, сыну, будемъ скырты складаты?

А я кажу: „Аже жъ у насъ коминъ велыкый; то на комини скырты склademo, а на печи молотытемемъ. Якъ же вклюнулася та проклята кузька, мыши, та такъ же вклюнулася! А въ насъ, прызнатыця, китъ добрый бувъ. Якъ

махнувъ винъ по комену, якъ ударыть хвостомъ, а наши скирты та въ помыйныцю!...

А тутъ уже й батько пидрисъ Такъ маты, було, все любыть молоко парене, а мы все кисле. То маты, було, по селу парыть, парыть, а мы въ запичку кыснемъ— кыснемъ. А батько, правда, рыбалка добрый бувъ: кыне удочку въ чужу будочку, то й тягне не кожухъ, такъ свыточку.

Отъ мы й розжылысь. Такъ батько каже: У тебе маты вмерла, а въ мене жинка, то поставымо обидъ.

Якъ узялы жъ мы збирать людей на обидъ, та съ такою умовою, щобъ була своя ложка и хлибъ и силь. Отъ якъ найшло народу, такъ, Боже мылостывый! ажъ два чоловика. Такъ батько и каже: „Засолымъ же оце озерце, то выижте

щербынку, а на споди буде рыбка". Такъ ти люде не здякувалысь.

LXXVII.

— Уставайте, тату, вечеряты.
— А хлибъ-же е?
— Ни, нема.
— Вечеряйте-жъ, дитки, я розиспавсь.

LXXVIII.

— Э! якъ я у ихъ буда, то тамъ мене гарно прыймано; такъ просылы, такъ просылы, такъ не пускалы...
— Та куды жъ не пускалы?
— Та до ихъ у хату.

LXXIX.

— Эхъ, кажепарубокъ, танцюючы, эхъ штаны-жъ мои, штаны сыни, а ще двое дома въ скрыни.

— Такъ скынь же мои, вражый сыну, колы въ тебе е свои! каже ёго товарышъ.

LXXX.

За крипацьтва ще панъ одынъ служивъ десь у мисти, и прыслано до его чоловика зъ его слободы.

— А якъ же справляетця тамъ новый окономъ? пыта панъ того чоловика, що прыйихавъ.

— О, то-то, пане, несетця!

— Ну що жъ? якъ?

— Все, пане, знызу полы надризуе, та плечи латаь.

LXXXI.

— Цыгане, онъ твого батька повисылы.

— О! пишлы наши въ гору.

LXXXII.

— Що це тоби, сынашу, сталось? Чы то въ тебе хвороба яка, гныютючка, чы що? Бо ты жъ таки ничого не исы. Чы ивъ ты сегодня що?

— Ни, тату. Тилькы далы мени маты у ранци хлиба окрайчыкъ, та черствый дуже; отъ я хотивъ размочыты его у видри зъ водою, та не влизъ,—такъ я его сухымъ и згрывъ. Больше жъ ничогисинько не ивъ.

LXXXIII.

Купывъ соби чоловикъ нови чоботы, жинци перстнивъ, а дочци сережкы.

Настало свято, уси и повбиралыся у новеньке.

Колы це заходе якыйсь гисть.

Чоловикъ сивъ на покути, човга ногама,—выставывшы нови

чоботы; самъ хату озырае, а тоди, ногою показуючы:

— А чомъ це у насъ, каже, хата не метена?

А жинка выставыла попередъ себе рукы, ростопырывшы пальци, щобъ перстни выдко було, тай каже:

— Чы яжъ не казала!

А дочка замотала головою такъ, що сережкы зателипалысь, та соби:

— Оце лыхо! скилькы-жъ ій на день месты?

LXXXIV.

Одному чоловикови та треба було у мисти купыты дёхтю. Отъ не потрапывъ винъ куды треба, та й зайшовъ у таку крамныцю, де усяки фыгы-мыгы продають.

Увійшовъ, мазныцю постановывъ биля нигъ, тай дывытця.

А въ крамныци тилькы одынъ крамарчукъ, и пытаетця винъ того чоловика:

— А чого тоби?

— А дывлюсь, каже чоловикъ, що тутъ продаетця.

— А тоби жъ чого?

— Та мени дёхтю.

— Такъ не дёготь же, а дурни, дурни, дурни тутъ продаютця.

Подывывсь чоловикъ на его та й каже.

— Оце жъ якый на дурнивъ збутъ велылый—тилькы одынъ усёго й зостався.....

LXXXV.

Невдала жинка напекла поганого хлиба, та вже й пидлещуетця до чоловика:

— Глянь, чоловиче, якый-бо то хлибъ гарный-якъ пухъ легенькый.

Тилькы жинка одвернулась, а чоловикъ гупъ ii тымъ хлибомъ. А вона тоди:

— Оце, харцызъ, ударывъ, якъ каминюкою!

КИНЕЦЬ.